

Bilindiği gibi “Ey Oğul” adlı eser İmam-ı Gazali’ye aittir. Bu eserde iman ve İslâm’ın esasları ile birlikte, ibadet konuları işlenmektedir. Ancak biz burada sadece ahlâk ve insan eğitimi ile ilgili bölümleri ele aldık.

İki bölümün tamamı da bu yazının sınırlarını aşar. Bu nedenle kitapta dikkat çekici olan nasihatleri öne çıkardık.

Kitabın isminden de anlaşıldığı gibi İmam-ı Gazali bu kitabı oğluna nasihat eden bir babanın hitabı şeklinde kaleme almıştır.

Şimdi bu nasihatleri sırasıyla ele alalım:

Allah’tan kork

Ey oğul!

Allah’tan nasıl korkulması gerekiyorsa öyle kork. Ona kulluk görevini gereği gibi yap. Haram kıldığı şeylerden mümkün olduğu nisbette kaçın. Allah’ın saadete uzanan yolundan ayrılma. Hayatını düzene sokan emirlerini sakın ihmal etme ki, yaşayışın sıhhat bulsun, gözlerin aydın olsun.

Çünkü gizli ve kapalı hiçbir şey Allah’tan gizli ve kapalı değildir.

Babana itaat et

Ey oğul!

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Senin hayatını renk katmak için güzel belgeler koydum. Onları korur ve dediklerime kulak verir, günlük yaşayışını ona uydurursan hükümdarların gözleri ve gönülleri sana karşı ilgiyle dolup taşacaktır.

O halde şu anda da, bundan sonra da babana itaat et.

Boş sözden uzak dur

Ey oğul!

Aklının hemen kabul etmeyeceği şeyi söyleme. Lüzumsuz lâftan, çok gülmekten, şaka ve alaya almaktan, din kardeşinle tartışmaktan sakın.

Böyle yapmak saygıdeğerliği götürür, kin ve düşmanlık kapılan açar.

Ağırbaşlı ol

Ey oğul!

Ağırbaşlı, terbiyeli, saygılı ve nezaketli olmaya çok dikkat et ve itina göster. Ancak böyle yaparken gurura kapılma. Sonra senden bu sıfatla söz edilir.

Halka tepeden bakma. Sonra senden bu sıfatla bahsedilir.

Herkese hoşnut davran

Ey oğul!

Dostuna da düşmanına da hoşnutluk göster.

Başkasına eza ve cefa etmekten kendini alıkoy ve bunu onlardan korkup ürkütüğün için de yapma. Sadece iyi bir huy olduğunu düşünerek öyle davran.

Orta yolu tut

Ey oğul!

Bütün işlerinde orta yolu tut. Çünkü işlerin en hayırlısı orta yoldur. Az konuş. Karşılaştığın her Müslüman'a selâm ver.

Yürüyüşüne dikkat et

Ey oğul!

Ölçülü adımlarla yürü, ayaklarını yerde sürükleyerek yürüme. Sağa sola baka baka yürüme.

Etrafı rahatsız ederek, başını şunun bunun kapısına doğru döndürme.

Toplantılarda şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Uğradığın bir toplantıda yer alanların üzerine dikilip durma.
2. Sokak ve caddeleri meclis gibi kullanma.
3. Dükkanları sohbet yeri olarak seçme.
4. Fikrî tartışmada kendini haklı çıkarmak için inat gösterme.
5. Edep ve terbiyesini yitirmiş patavatsız kimselerle tartışma. Bir hüküm verirken "şahsî görüşümdür" de.
6. Bir şeyi veya bir adamı överken aşırıya gitme.
7. Bir mecliste oturmak istediğin zaman bağdaş kurup otur.
8. Sakın parmak çatlatma
9. Sakalınla oynama
10. Yüzüğünle meşgul olma.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

11. Oturduğun bir yerde, bulunduğun bir toplulukta dişlerini kürdan ve benzeri şeylerle temizlemeye kalkışma.

12. Burnunla oynama

13. Parmağını burnuna sokma.

14. Yüzüne sinek konarsa yavaşça onu kovmayı ihmal etme.

15. Esnememeye dikkat et.

16. Halkın seni hafife alacağı söz ve davranıştan sakın.

17. Bulunduğun topluluk yol gösterici olsun.

18. Sözlerin çok kıymetli bir nesne gibi paylaşılın.

19. Güzel sözlere kulak ver.

20. Konuşulan bir sözün tekrar edilmesini isteme. Bu, onu dinlemediğini gösterir.

Az kelime ile çok şey anlat

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Ey oğul!

Bir meseleyi yazarken gereksiz kelime kullanma. Az kelimeyle çok şey anlatmaya çalış.

Sonu gelmeyecek arzular peşinde koşmak, sapıklıktır.

Başkasını kınayan ve hep kusur söyleyen adamın dostu olmaz.

Din süslerin en güzeldir.

Kuru gürültü, boş yere vakit harcamaktır.

Sarhoşluk insanlıktan uzaklaşıp şeytanlaşmaktır.

Yapılan bir akdi bozan kimse sırtına bir kin yüklenmiş olur.

Yumuşak söz büyüklerin ahlâkındandır.

Evlenmek istediğin kızı iyi seç

Ey oğul!

İnsanın hanımı huzur ve sükûnet kaynağıdır. Bir kızla evlenmek istediğinde ailesini iyice araştır ve öğren. Çünkü temiz ve asil bir aile tatlı meyveler yetiştirir.

Bilmiř ol ki kadınlar parmaklarımız kadar birbirinden farklıdır.

şirret ve karaktersiz kadından sakın. Onların dış görünüşlerine aldanma, böyleleri kocasına karşı kaba ve hırçındır.

Kocası kendisine saygılı olduğu zaman bunu bir üstünlük sanar. Hiçbir iyiliğe karşı teşekkür etmesini bilmez. Az şeye de hiç kanaat etmez.

Dostunu iyi seç

Ey oğul!

İki çeşit dost ve kardeş vardır. Birisi, başına bir bela geldiğı zaman seni korur; diğeri de mutluluk ve ikbal günlerinde senin dostundur.

Belâ gelip ikbalden düştüğünde dostluk yüzünü gösteren kardeşi hakiki kardeş ve dost bil ve dostluğunu korumaya çalış.

Saadet günlerindeki dostu pek güvenme. Sıkıntılı günlerinde dostluk bağını uzatmıyorsa, onu düşmanların düşmanı bil.

İnsanları iyi tanı

Ey oğul!

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Heveslerine ve nefsine uyan aşağılık çukuruna yuvarlanır. Zarif görünümlü insanlar fazla ilgini çekmesin, dış görünüşe pek aldanma. Çünkü insan, kalbiyle, düşüncesiyle ve diliyle adamdır, kıyafetiyle değil.

Benzi sarı, zayıf kimseleri hor görme. Çünkü insan iki küçük et parçasıyla ölçülür: Kalbi ve dili. Öyleyse insanların bu iki değerinden faydalanmaya çalış; gerisi et, kan ve kemiktir.

Fitneden sakın

Ey oğul!

Düşman ülkesinde de olsan fitne ve fesat çıkarmaktan sakın.

Kendinden aşağı kimselere karşı çoluk çocuğunu, şeref ve itibarını yaygı yapma.

Malını kendinden fazla kıymetli ve üstün tutma.

Fazla konuşma

Ey oğul!

Fazla konuşma. Sonra bulunduğun toplulukta taşınması güç bir yük olursun.

Seninle beraber oturana karşı alicenap davran. Yanına oturmak isteyeneye güzel, *nazik*, hareket et.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Başkasının gözüne dikkatle bakıp durma.

Fazla lügat parçalayıp yaldızlı söz söyleme. Çünkü bu sözlerin dış görünüşü belki güzel sayılabilir, fakat gerçekte güzel değildir.

Kendinden fazla söz etme

Ey oğul!

Çocuğunu çok beğendiğini başkalarına anlatma.

Hizmetçinin çok hünerli olduğundan başkalarına söz etme.

Atından ve kılıcından bahsetme.

Gördüğün rüyaları her yerde anlatmaya kalkışma. Çünkü gördüğün rüyadan sevinç duyduğunu belirttiğin zaman beyinsiz ve seviyesiz insanlar bu konuda seni rahatsız etmeye başlarlar.

Kişiliğini korumak için şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Saçını sakalını tarayıp öyle sokağa çık.

2. Beyaz kılları koparmaya kalkma.

3. Lüzumundan fazla güzel kokulu şeyler sürünme.

4. Bir ihtiyacını dile getirirken üzerinde ısrarla durma.

5. Birtakım arzularının yerine gelmesi için küçülme.

6. Servetinin tam listesini, mevcut paranın tam rakamını çocuklarına verme. Çünkü bunlar onu az görecektir olurlarsa kendilerini zayıf sanarlar. Çok görecektir olurlarsa yaşayışlarında değişiklik yapmak isterler. Onları hırpalamadan belli ölçüde idare etmeye çalış.

Tartışmada şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Birisiyle tartışırken vakar ve efendiliğini elden bırakma.

2. Bilgisizliğini ortaya koyma. Bu konuda aceleci olma.

3. Delillerini getirirken çok iyi düşün.

4. Tartıştığın kimseyle aranda hakem olarak yumuşak huyunu gör.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

5. Elinle ve parmağınla fazla işaretle bulunma.

6. Fazla heyecanlanıp yüzün turp gibi olmasın.

7. Şakakların terlemesin.

8. Karşındaki adam sana ölçüsüz davranır, küstahlıkta bulunursa sen de nezih ve ağırbaşlı davran.

9. Seni kızdıracak olursa, yine ölçülü konuşmaya çalış, kendi şerefini düşün.

Hükümdarla görüşmede şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Devrin hükümdarı sana yakınlık gösterirse, onunla mızrak ucunda bulunduğunu hesapla.

2. Hiçbir zaman onu bu yakınlığından cesaret alıp haddini aşma ve kendini güven içinde hissetme.

3. Son derece efendi ve yumuşak davran.

4. İlâhî hükümlerden biri zedelenmedikçe hükümdarın hoşuna gidecek şekilde konuş.

5. Onun sana lütufları seni ölçüsüzlüğe sürüklemesin.

6. Sakın hükümdarla yakını arasına girme. Ancak iyilik ve hayırlı işlerde gir. Çünkü hükümdarla yakınları arasına giren kişinin düşüşü çok ani ve sür'atli olur.

Konuşurken şu noktalara dikkat et

Ey oğul!

1. Söz verdiğinde onu mümkün olduğu ölçüde yerine getir.

2. Konuştuğunda ancak doğruyu söyle.

3. Sağırlara seslenir gibi konuşma.

4. Dilsizlere hitap eder gibi sesini kıma.

5. Makbul söz söyle, güzel konuşmaya çalış.

6. Seni dinleyenin olduğu takdirde konuş.

7. İlgi duyulmayan yerde konuşma.

8. Halkın kabul etmeyeceği ve garip karşılayacağı olaylardan söz etme.

9. Bazı sözleri devamlı olarak tekrarlayıp durma: "Yani, ondan sonra, evet evet evet, hayır hayır hayır," ve benzeri gibi...

Büyüklerin sofrasında dikkatli ol

Ey oğul!

Büyüklerle bir sofraya oturduğun zaman fazla su isteme. Etin kemiği ile fazla meşgul olma. Hiçbir yemeği ayıplama ve sofradaki hiçbir yiyeceği küçümseme. Sonra sofranın sahibini üzmüş olursun.

Gözünü aç ve savurgan olma

Ey oğul!

Kendini iyice sıkıntıya sokmuş bir miskin gibi gözünü aç; mal kıymeti bilmeyen, ilerisini görmeyen bir sefih gibi savurgan olma. Sana ait hakları belirle. Dostuna saygılı, düşmanına insafli ol.

Nimetlere şükret

Ey oğul!

Allah'ın verdiği nimete dâima şükret.

Musa Aleyhisselâm, münacatında, "Yâ Rabbi! Âdemoğullarına el, ayak, göz, kulak ve sair birçok nimetler verdin. Âdemoğulları bu nimetlerin şükrünü nasıl îfa edebilir?" diye sordu.

Cenab-ı Hak ona şöyle buyurdu:

"Yâ Musa! Verdiğim nimeti Benden bilip, kendi işinden ve çalışmasından bilmeyen kulum, ona verdiğim nimetin şükrünü eda etmiş olur. Verdiğim nimetleri kendinden ve çalışmalarından bilip, Benden bilmeyen kulum da nimetin şükrünü eda etmemiş olur. Kula lââyık olan gece ve gündüz Bana teşbih ve hamd etmektir."

Fakirlere ihsan et

Ey oğul!

Cenab-ı Hakkın ihsan buyurduğu nimetten fakirleri ve muhtaçları hissedar etmek şükürdür. Eğer kapına bir fakir gelirse, onun kalbini hoş et, öyle gönder.

Sadakayı gizli ver

Ey oğul!

Sadaka verirken gizli vermek, kendine bir musibet geldiğinde bağıırıp çağırmayarak, yaygara yapmayarak gizlemek gerekir.

Bir günah işlediğinde ceza gelmeden hemen tevbe et. Sadaka vermek sıddıklar nişanıdır. Onlar sıddıklar zümresindendir.

Tamahkâr olma

Ey oğul!

Tamahkâr olma. Kalbin katı ve kara olur. Çok mal arttırmak için hasislik etme.

Salih insanların sohbetinde bulun

Ey oğul!

Âlimlerin ve sâlih insanların sohbet ve meclisinde bulunmayı elden bırakma. Peygamber Efendimiz bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Bir kimse ulema ve sâlihlerin meclis ve sohbetine giderse. Cenab-ı Hak o kimsenin herbir adımına karşılık kabul olunmuş bir hac sevabı ihsan eder."

Âlim ve sâlih zatlar Allah'ın dostlarıdır. Onları ziyaret edenin sevabı Allah'ın evini ziyaret edenin sevabı gibidir.

Dargınları barıştır

Ey oğul!

Dargın ve kûsülü olanları barıştır ki, sen de yarın Kıyamet gününde mesrur ve şad olasın.

Musa Aleyhisselâm münacatında, "Yâ Rabbi! Kûsûlû iki kişiyi barıştırana ne ecir verirsin? Senin *rızanı* kazanmak için halka zulmetmeyenlere nasıl bir mükâfat verirsin?" diye sordu.

Hak Teâlâ şöyle buyurdu:

"Ben de yarın Kıyamet gününde ona selâmet verip korktuğundan emin ederim."

Merhametli ol

Ey oğul!

Cenab-ı Hak şefkati ve merhameti sebebiyle Musa Aleyhisselâma peygamberlik verdi. Ey oğul! Sen de şefkat ve merhameti elden bırakma ki merteben yüce olsun.

Yeryüzünde olan mahlukata merhamet eyle. Resul-i Ekrem Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

"Yâ Ebâ Hüreyre! Yeryüzünde olan mahlukata merhar met eylersen, Allah da sana merhamet eder."

Anne-babanın rızasını al

Ey oğul!

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Anne-baban yaşlanınca elinden geldiği kadar onlara yardım et. Çünkü ebeveynin, sen küçükken türlü türlü zahmetini çektiler. Devamlı onların hayır duasını al. Beddua ederlerse dünyanın da, âhiretin de yıkılır. Anne-babanın rızası Allah'ın rızasıdır. Onların öfkelenmesi Allah'ın gazabıdır.

Resul-i Kibriya Efendimiz (a.s.m.), "Cennet onların ayağı altındadır" buyurmuştur.

Bir hadiste şöyle buyurmuştur: "Anne-babasına iyilik edenin, onların gönlünü alanın ömrü bereketli ve uzun olur. Yarın kıyamette azap görmez."

Yakın akrabalarına iyilikte bulun

Ey oğul!

Amcan ve halan baban hükmündedir, teyzen ve dayın da ana hükmündedir. Onlara anne-babana ettiğin hürmet gibi hürmet et. Hayır dualarını almaya çalış, sakın ihmal etme.

Engelli akrabana iyilik et

Ey oğul!

Senin evindeki bereket direği, rahmetin vesilesi, sana gelecek musibetlerin gidericisi evindeki yaşlı âmâ akra-bandır. "İdare edemiyorum, geçimim dardır" deme. Onların vesilesiyle gelen bereket olmasaydı, geçimin daha da darlaşacaktı.

Hocana hürmet et

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Ey oğul!

Hocana tazim ve hürmet et. Çünkü hoca hakkı ana-baba hakkından fazladır. Ana-baban dünyanı mamur ederken, hocan âhiretini mamur eder. Onun içindir ki, hocaya hürmet, ana-babaya hürmetten efdaldır.

Hocanı gördüğün zaman elini öp, hürmet et, diz çöküp edeple otur. Senden bir isteği olursa, kendi işini bırak, önce onun işini gör.

Eğer fakir ise elinden geldiği kadar yardım ederek hayır duasını al. Çünkü hocanın talebesine duası, ana-babanın evladına duası gibidir.

Kardeşinin ayıbını gizle

Ey oğul!

Mü'min kardeşinin bir ayıp ve kusurunu görürsen onu gizle, ifşa edip yayma.

Resul-i Ekrem (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir mü'min kardeşinin kusurunu görür de, halkın yânında onu rüsvay etmezse, Allahü Taâla Kıyamet gününde onun ayıplarını örter, mahşerde halkın huzurunda rüsvay etmez."

Hayırlı işlerde devamlı ol

Ey oğul!

Hayırlı amellerinde sebat et ve işlemede devamlı ol. Birgün yapıp birgün terk etme.

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur: "Allah katında en sevgili amel, daimi yapılan ameldir. Daimî yapılan amel kişiyi maksuduna ulaştırır."

Anne babana karşı gelme

Ey oğul!

Anne-babana karşı gelme. Gönüllerini kırma. Kalblerini incitme.

Bir kimseden anne-babası razı olmazsa o kimse için Cehennemden iki kapı açılır.

Bir kimsenin anne-babası zâlim olsa bile onlara karşı âsi olmamalıdır.

Cenab-ı Hak, Musa Aleyhisselâma şöyle buyurmuştur: "Ya Musa bil ki, günahların içinde bir günah vardır ki, mizanda en ağır o gelir. O da anne-babası çağırdığı zaman, çocuğun onlara 'efendim' deyip cevap vermemesidir.

Anne babanı darıltma

Ey oğul!

Anne-baban sana darılırsa, sen onlara karşı gelme. Bir köle efendisine nasıl hürmet ve itaat

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

ederse, sen de ana-baban bir iş buyururlarsa o işi çabucak yap ki, sana beddua etmesinler. Eğer sana darılırlarsa onlara karşı kafa tutma. Ellerini öpüp hiddetlerini teskin et

İzzet-i nefsinin korusu

Ey oğul!

Fakirlere karşı mütevazı ol. Zenginlere karşı zillet gösterme. İzzet-i nefsinin korusu.

Kimseyi incitme

Ey oğul!

Âhirette selâmet istersen kimseyi incitme. Bir çocuk görünce, "Bu günâh işlememiş masumdur. Ben günahkârım, bu benden üstündür" de. Kendinden yaşlı birisini gördüğün zaman da, "Bu benden çok ibadet etmiştir. Benden efdaldır" de.

Kendini herkesten aşağı gör

Ey oğul!

Cahil birisini görürsen, "Bu bilmeyerek günah işler, ben ise bile bile günah işlerim, bu benden efdaldır" de.

Bir fakiri görürsen "Bu imân ve saadetle gider. Ben ise nasıl gideceğimi bilmiyorum. Bu benden efdaldır" diye düşün.

Eğer bu şekilde kendini herkesten aşağı görmezsen Allah katında yüce olamazsın.

Mü'min kardeşini sevindir

Ey oğul!

Mü'min kardeşini sevindir. Peygamber Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse dünyada bir mü'min kardeşim sevindirirse, Cenab-ı Hak kıyamet gününde onun kalbini ferahlatır."

Başka bir hadiste de şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse bir çocuğu sevindirirse, Allah onu şirkten başka bütün geçmiş günahlarını bağışlar."

Mü'min kardeşinin ihtiyacını gör

Ey oğul!

Elinden geldiği kadar mü'min kardeşinin ihtiyacını gör.

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

"Kim dünyada bir mü'min kardeşinin ihtiyacını giderirse, Cenab-ı Hak, on'u dünyada, altmışı da ahirette olmak üzere yetmiş ihtiyacını giderir."

Küçük ve büyük kardeşine güzelce davran

Ey oğul!

Eğer kardeşin senden küçük ise, ona edep ve terbiyeyi öğret. Okut ve tahsil yapmasını temin et. Tatlı sözlerle öğüt ver, fena hallere düşmesine mâni ol.

Şayet kardeşin senden büyükse, ona saygı ve hürmet göster, sözünü dinle, anlattıklarına kulak ver. Âhiret kardeşine ise tazimde kusur etme. Senden bir haceti varsa, çabuk yerine getir. Çünkü, ana-baba bir kardeşten âhiret kardeşin daha hayırlıdır.

Resul-i Ekrem Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

"Birbirleriyle Allah için âhiret kardeşi olanlara, Cenab-ı Hak âhirette bir derece ihsan eder ki, hiçbir amelle o manevî dereceye erişilemez."

Eğer âhiret kardeşin uzakta ise ara sıra ziyaret et, ihmal etme.

Oğlunu ve kızını iyi yetiştir

Ey oğul!

. Oğluna ve kızına küçükken edep ve terbiye öğret. Onları iyi yetiştir. Büyüdükleri zaman

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

öğretmen güç olur. Hanımının ve çocuklarının bir suçu olursa bağışla.

Peygamber Efendimiz (a.s.m.) şöyle buyurmuştur:

"Çocuklarınızın, hanımınızın ve hizmetçinizin suçunu bağışlayınız."

Küçüklerin kabahatim affetmek, büyüklerin şanıdır.

En efdal sadaka ehline, evladına ve hizmetçisine verdiği sadakadır. Bir hadiste şöyle buyurulmuştur:

"Bir kimse hanımına, çocuklarına ve hizmetçisine gönlünün istediği yemeği yedirse, Allah Taalâ ona bin derece ihsan eder."

Oğlunu yabancı kadınlarla ülfet ettirme. Yedi yaşında namazı, dokuz yaşında orucu öğret. Günah ve haram olan şeyleri bellet.

Misafire ikram et

Ey oğul!

Evine misafir gelirse kapıda karşıla, selâmını al. İzzet ve ikram ile "Hoş geldiniz, safa geldiniz" diyerek önlerine düş.

Odada üst başa oturt. Sen de aşağıya otur. Yemek vaktinden önce gelmişse yemek çıkar. Yemek vaktinden sonra gelmişse tatlı birşey ikram et.

Kalkıp giderken "Rahatsız oldunuz, özür dilerim" diyerek kapıya kadar uğurla.

Gece kalmak için akşam üstü gelen misafire de bu şekilde ikram et, yemek yedirdikten sonra gece fazla oturma. Belki misafir yorgundur. Münasip bir yere yatağını yap, yanına su koy, tuvaleti de göster. "Allah rahatlık versin" diyerek kendi odana çekil. Sabah olunca kahvaltı çıkar. Eğer kalıcı misafir ise, kalıncaya kadar gönlünü hoş tut. Gideceği vakit yemek yedirmeden bırakma. Belli bir yere kadar yolcu et, "Allah selamet versin" diye dua et.

Yiyip içerken şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Sofraya oturmadan önce ellerini yıka.
2. Sağ dizini dikip sol dizinin üzerine otur.
3. Tabağın ortasından değil, kendi önünden ye.
4. Sofrada sağa sola eğilerek yanındakileri rahatsız etme.
5. Ağızda lokma varken konuşma.
6. Ağızdaki lokmayı kimseye gösterme.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

7. Etrafına çok bakma.

8. Ekmeği ısıırıp yemeğe batırma.

9. Vücudunun rahatını istersen az ye ve az iç.

10. Sofradan kalkınca da az su iç.

11. Cemaat içinde sümkürüp tükürme.

12. Su içerken acele ile bardağı dikerek, hort hort içme. Vücuda zarardır. Yavaş yavaş arada nefes alarak iç.

13. Ayakta su içme. Sıhhate zarardır.

14. Bir kimse su isterken sen de isteme.

15. Terli iken su içme.

16. Gece uyanıp su içmek doğru değildir.

17. Eğer çok susamışsan önce ağzını çalkala, sonra az iç.

Çarşı pazarda şunlara dikkat et

Ey oğul!

1. Çarşı pazarda yürürken kimseye omuz vurma, incitme.
2. Kimse ile alay etme.
3. Meydanda yere sümkürme ve tükürme.
4. Elle çekişip kavga etme.
5. Sattığı şeyi geri getirirlerse al.
6. Yalan söyleme
7. Kimseyi aldatma.
8. Dükkânını erken aç, geç kapa ve kaparken Besmele çek ve "La havle velâ kuvvete illâ billahi"l-aliyyilazîm"i oku.
9. Halkla tatlı konuş.
10. Yenecek birşey alırken sahibinin izni olmadan alıp tatma.

11. Aldığın yiyeceği evine açıktan götürme. "O nedir?" diyene tattır.

Arkadaşlık hukukuna riayet et

Ey oğul!

Bir kimseyle yol arkadaşlığı yaparsan onun ayağınca yürü, hızlı yürüme.

Öteye beriye sapma.

Yol arkadaşını bırakıp da bir tarafa savuşma. Bir işle meşgul olup da bekletme.

Arkadaşlık hakkını ve onun alışkanlıklarını gözet ki, senden hoşnut olsun.

Ondan ayrılacağın vakit helâlleşip veda et ve elini sık.

Hasta ziyaretine git

Ey oğul!

Hastanın halini hatırını sormak görgü kuralıdır.

Hastayı ziyaret ettiğin zaman odasına habersiz girme.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

İçeri girerken selâm ver, hastanın sağ yanına oturup elini okşa. "Neren ağrıyor, hastalığın nedir, şimdi nasılsın?" diye sor. "İnşâallah geçer" diye teselli et ve ümitlendir.

Hastanın yanında çok oturma.

İhtiyacı varsa elinden geldiği kadar yardım et.

Eğer hasta ağır ve kendini bilmiyor veya doktor, kimse ile görüşmesini yasaklamışsa odasına girme, ev halkından haber al veya bir adam gönderip sordur:

Hasta ziyareti insanî bir vazife olduğu gibi, sünnettir ve sevabı çoktur.

Cenazeye katıl

Ey oğul!

Akrabandan, dostlarından veya memleketin ileri gelenlerinden biri vefat ederse cenazesine katıl.

Cenaze sahibine, evlat ve akrabasına orada hazır bulunanlara selâm ver.

Vefat eden fakir ise cenaze masraflarına yardım et. Cenazeyi yaya olarak takip, etmek sünnettir. Mazeretin yoksa mezara kadar yaya git.

Cenazeye katılamıyorsan ailesine mektup yazarak başsağlığı bildir.

Gazali'nin Kaleminden Gençlere Nasihatler

Necip Fazıl tarafından yazıldı.

Salı, 06 Ocak 2015 12:36 - Son Güncelleme Perşembe, 14 Nisan 2022 11:34

Cenazede bulunmak ve cenaze namazını kılmak çok büyük sevaptır.